

EVALUERING AF FORÆLDREINDSATSEN I "ET BEDRE LIV I DANMARK"

Foreningen Grønlandske Børn har siden januar 2013 tilbudt udsatte grønlandske børn og familier i København, Aarhus, Aalborg og Esbjerg at deltage i projekt "Et Bedre Liv i Danmark". Projektet er finansieret via en varig satspuljebevilling.

Projektet tager afsæt i erfaringer fra "Et godt liv i Danmark" gennemført fra sommeren 2007 og frem til sommeren 2012 - et satspuljefinansieret projekt, hvor godt 100 grønlandske børn bosiddende i Danmark deltog. (<http://www.fgb.dk/et-godt-liv-i-danmark/>). Et af udfaldene på projektet var, at mange af børnene blev anbragt uden for hjemmet. I Aalborg var det samtlige 20 børn, det handlede om. På den baggrund besluttede vi at fokusere mere på forebyggelse ved i langt højere grad at arbejde med forældrene i en erkendelse af, at forældrenes trivsel og forældreevner spiller en afgørende rolle for børnenes mulighed for at få et godt børneliv.

Vi fik herefter mulighed for med en permanent satspuljebevilling at udvikle vores indsats i den retning.

Vi er således nu, 3 år efter "Et bedre liv i Danmark" blev søsat, optagede af, hvor godt vi er lykkedes med vores øgede fokus på forældrene. Godt 60 børn (og deres familier) deltager i projektet. Siden 2013 har 117 børn deltaget. Ud af disse har 38 deltaget siden foråret 2013 til ultimo 2015. Det er disse børn og deres forældre, det følgende omhandler. Primo 2016 er det 26 af de 38 børn, der stadig er indskrevet i Et Bedre Liv i Danmark, da børn og forældre vurderes stadig at have brug for støtte.

FORMÅLET MED FORÆLDREINDSATSEN

Med en helhedsorienteret indsats arbejder vi på at forstærke de ressourcer, forældrene allerede har og støtter dem i at træffe kompetente og reflekterede valg for dem selv og deres børn.

Forældrene er stærkt socialt udsatte, og størstedelen dør med psykiske udfordringer og med intet eller begrænset netværk. Et meget væsentligt fokusområde er derfor, at forældrene opøver deres kompetencer til at støtte deres børns liv, herunder skolegang, fritid, sundhed, opdragelse, etc.

Forældrearbejdet har til formål at bryde den isolation og ensomhed, forældrene generelt oplever i deres liv. Med et stærkt netværk og de ressourcer og tilbud Et Bedre Liv i Danmark stiller til rådighed, støttes forældrene til øget selvtillid og evne til at definere og handle på egne behov og til at identificere og bruge de muligheder, de har i det danske samfund.

Forældreindsatsen er således en hjælp til selvhjælp. Målet er at gøre forældrene til "selvforvaltende samfundsborgere", hvilket for os betyder, at de lærer, hvilke muligheder og rettigheder de har, og hvor de kan søge den rette hjælp i deres særlige situation.

AKTIVITETER I FORÆLDREINDSATSEN

Familierne bliver tilbudt fælles aktiviteter i form af familieaktivitetsdage og en årlig familieferie, hvor fokus dels er, at børn og forældre i den enkelte familie skal være sammen under positive og børnevenlige rammer, og dels, at familierne skal lære hinanden at kende, så de får udvidet deres meget spinkle, og for nogle ikke eksisterende, netværk. Derudover har vi en række forældrearrangementer, hvor forældregruppen er samlet, og hvor vi arbejder med forskellige relevante temaer i relation til forælderrollen, men det kan også være "voksen-ting" som at bruge NEM-ID, etc.

Børnene i Et Bedre Liv i Danmark deltager endvidere i 8 årlige weekendkolonier og får hjælp til at gå til en fritidsaktivitet gennem vores aktivitetseftermiddage. Dette er med til at aflaste forældrene og give dem lidt luft i en presset hverdag og livssituation.

Ovenstående er med til at give os indblik i familielivet. Vi får således viden om, hvad der fungerer godt, og hvad der fungerer mindre godt i familierne. Det er værdifuld viden i vores arbejde med forældre og børn. Denne viden bringer vi i spil i den mere direkte forældreindsats, hvor vi arbejder tæt sammen med forældrene på individuelt plan.

Den individuelle del af forældreindsatsen tager udgangspunkt i den enkelte forælder/familie og varierer naturligvis efter de individuelle behov og ønsker. Vi kommer i familiernes hjem og prioriterer dette frem for møder på vores lokale kontorer, da vi tror på, at det er med til at skabe tryghed for familierne og nedbryde barriererne til os som fagpersoner. Den løbende kontakt med forældrene er desuden via telefonsamtaler, SMS, Messenger via Facebook, mail, etc. – alt efter hvad der er den bedste kontaktform i den pågældende familie. Hvis der ikke allerede indkaldes til netværksmøder, tager vi gerne teten her, så vi kan få etableret et godt netværk omkring familien. Vi deltager endvidere som bisiddere ved møder med kommunen og andre instanser.

DEN AKTUELLE MÅLGRUPPE

Ved indskrivning i Et Bedre Liv i Danmark foretages en vurdering af, hvorvidt børnene og forældrene hører til tilbuddets målgruppe. De overordnede forudsætninger er, at familien bor i/i omegnen af København, Århus, Aalborg eller Esbjerg, at børnene er mellem 8 og 16 år, og at de kan fungere i gruppesammenhæng. Derudover skal både forældre og børn ønske at deltage i tilbuddet.

Familiens situation kortlægges på baggrund af en samtale i familiens hjem. Da vi har erfaret, at børnenes trivsel er meget afhængig af forældrenes situation, bliver denne i høj grad også inddraget i kortlægningen. I vurderingen af forældrene har vi særligt fire fokusområder:

1. Den økonomiske situation
2. Tilknytning til arbejdsmarked/uddannelse
3. Forudsætninger for at give omsorg til barnet
4. Det sociale netværk

For at være i målgruppen skal forældrene være udfordret på mindst ét af de fire områder. I det følgende belyser vi de familier, der var indskrevet ultimo 2015.

➤ **Mange enlige mødre**

Omkring 20 % af børnene bor sammen med deres biologiske mor og far, mens hovedparten (60 %) bor sammen med deres mor. Derudover bor 9 % sammen med deres mødre og mødrenes partnere, mens det kun er 7 %, der bor sammen med deres fædre. Det er kun 2 %, der bor sammen med deres far og farens nye partner. 90 % af familierne bor i sociale boligområder.

➤ **Uhensigtsmæssig økonomi**

Langt størstedelen af forældrene har en dårlig eller periodevis dårlig økonomi. Mere end 80 % af mødrene har således en usikker økonomisk situation. Det samme gør sig gældende for fædrene, hvor 75 % har en dårlig eller periodevis dårlig økonomi.

➤ **Svag tilknytning til arbejdsmarkedet**

Mødrene har en svag tilknytning til arbejdsmarkedet. 82 % har været uden for arbejdsmarkedet, uddannelse eller jobtræning i mere end et år. Mødrenes partnere er typisk enten i arbejde eller uddannelse, hvor det kun er 12 %, der har været uden for arbejdsmarkedet, uddannelse eller jobtræning i mere end et år. Blandt fædrene gælder det, at omkring 66 % har været uden for arbejdsmarkedet, uddannelse eller jobtræning i mere end et år.

➤ **Mange støtteforanstaltninger**

75 % af mødrene er modtagere af flere forskellige støtteforanstaltninger. I gennemsnit er disse mødre tilknyttet 2,6 støtteforanstaltninger. De sidste 25 % af mødrene anvender imidlertid ingen støtteforanstaltninger overhovedet.

80 % af mødrene modtager familierådgivning fra kommunen, mens omkring halvdelen er tilknyttet psykolog eller har en støtteperson.

Alle mødrenes partnere er i misbrugsbehandling, mens halvdelen går til psykolog. Blandt mødrenes partnere gælder det, at de er tilknyttet 3 støtteforanstaltninger i gennemsnit.

Som ved mødrene er fædrenes tilknytning til familierådgivning på 76 % også den mest hyppigt anvendte støtteforanstaltning. 38 % er tilknyttet en støtteperson, og omkring 30 % er tilknyttet psykolog. Fædrene er i gennemsnit tilknyttet 1,8 støtteforanstaltninger.

➤ **Ringes sproglige kompetencer**

En stor udfordring for forældrene er deres manglende danskundskaber. Blandt mødrene har omkring 33 % svært ved at udtrykke sig på dansk, mens kun 14 % taler dansk på modersmålsniveau. Hos fædrene går det bedre, men der er stadig 20 %, som har svært ved at udtrykke sig på dansk.

➤ **Ringes forudsætninger for at give omsorg til barnet grundet psykiske belastninger**

94 % af mødrene har ved indskrivning 4 psykiske belastninger i gennemsnit. De mest udbredte belastninger er:

- følt sig depressiv
- haft søvnproblemer
- haft svært ved at klare de daglige problemer
- haft træthedsfornemmelser
- ikke følt tilstrækkeligt overskud til barnet

- oplevet angst / psykisk ustabilitet.

91 % af mødrene oplever manglende overskud til deres børn, mens 77 % har haft svært ved at klare de daglige problemer. 73 % har haft træthedsfølelser, mens 62 % har oplevet angst eller psykisk ustabilitet.

Alle fædrene, der er tilknyttet tilbuddet, lider under psykiske belastninger. 75 % af fædrene har svært ved at klare de daglige problemer, mens 66 % har træthedsfølelser. Hos fædrene er gennemsnittet for psykiske problemer på 3,2 belastninger pr. far.

➤ **Vold, trusler om vold og misbrug**

Oprindeligt var det ikke hensigten, at vi skulle indskrives forældre, der *aktuelt* oplevede vold eller trusler om vold, eller *aktuelt* var misbrugende. Efter at have arbejdet med familierne over tid, er det imidlertid kommet frem, at en stor del af familierne ved indskrivning levede med dette. Således var med sikkerhed mindst 26 % af mødrene ved indskrivning udsat for vold eller trusler om vold. En stor del af familierne har desuden tidligere oplevet vold eller trusler om vold.

Samtidig havde 26 % aktuelt et misbrug af enten alkohol eller andre stoffer ved indskrivning. 9 ud af 10 har både problemer med alkohol og hash.

Hos fædrene er tallene stadig høje, men mindre alarmerende end for mødrene. Således havde 15 % aktuelt et misbrug ved indskrivning. Fædrene har i gennemsnit 1,3 udfordringer.

➤ **Begrænset socialt netværk**

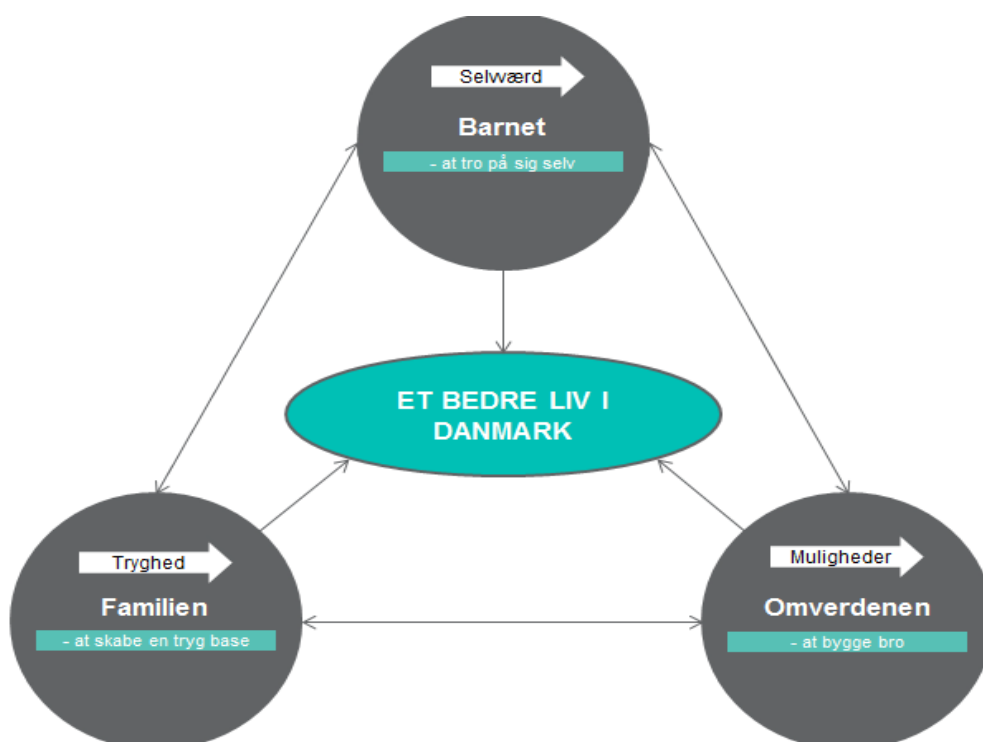
Forældrene der er tilknyttet indsatsen har et meget begrænset netværk. 95 % af mødrene har et begrænset netværk, mens 5 % slet ikke har noget netværk ved indskrivning. Situationen er næsten identisk for fædrene.

OPSUMMERING

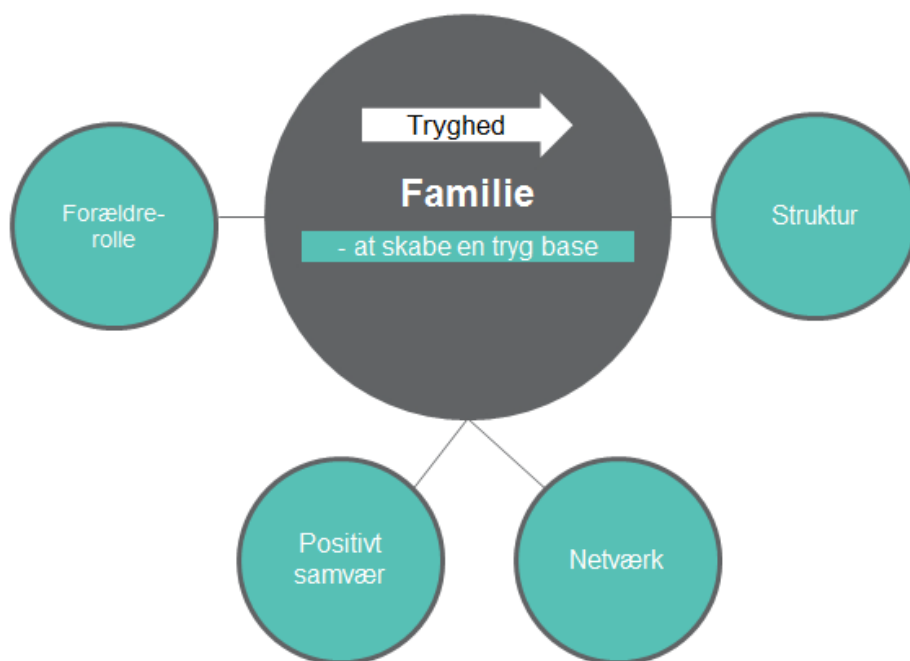
Overordnet set er den målgruppe, vi har arbejdet med gennem de sidste 3 år meget udsatte. Siden opstarten er det blevet klart, at familiernes grad af udsathed har været højere end oprindeligt tiltænkt. På trods af, at vi har haft det som et krav, at familier med aktuelle misbrug eller vold ikke skulle indgå i vores målgruppe, er det gennem vores arbejde blevet klart, at mange alligevel levede med vold og misbrug tæt inde på livet ved indskrivning. 'Et Bedre Liv i Danmark' har vist sig i stand til at rumme de indskrevne forældre på trods af volden, men forældrenes udsathed understreger vigtigheden af, at der er fokus på hele familien.

MÅL OG METODE

For at skabe et bedre børneliv for børnene arbejder vi med tre områder: *Barnet*, *Familien* og *Omverdenen*. Figuren nedenfor illustrerer dette. Vi ønsker at sikre, at børnene udvikler de nødvendige kompetencer til at kunne integrere sig i det danske samfund, og at de bliver bevidste om og kan sætte ord på, deres evner, ønsker og drømme for fremtiden. Vi arbejder samtidig med familien, der sætter rammen for børnenes base. Vi har fokus på forældrene og deres evne til at vise omsorg for deres børn og til at skabe et trygt hjem.

I forældrearbejdet har vi fire fokusområder, skitseret på figuren nedenunder. Vi arbejder med at styrke forældrene i at tage forældrerollen på sig, derudover ønsker vi at give forældrene redskaber og muligheder for at have godt samvær med deres børn. Vi støtter samtidig forældrene i deres kontakt til omverdenen og er således med til at skabe netværk for forældrene og familierne.

RESULTATER FOR FORÆLDREINDSATSEN

Vi arbejder med flere kilder i vores dokumentation af børns og forældrenes udvikling. Gennem interviews med børn, lærere, medarbejdere og forældrene får vi et nuanceret billede af udviklingen hos forældrene. Derudover laver vores medarbejdere en status på forældrenes situation ved indskrivning, og derefter hver fjerde måned efter dialogstjerneredskabet.¹

Vi har opstillet en større forandringsteori, der indeholder resultater og indikatorer på kort, mellemlangt og langt sigt. Vi er med de omtalte 38 børn og deres forældre nu nået til at skulle se resultaterne på langt sigt. Disse fremgår i det følgende:

STATUS PÅ FORANDRINGSTEORIEN

¹¹ Dialogstjernen blev først taget i anvendelse sommeren 2014, hvilket betyder, at de familier, der er målt på og behandles i denne status, havde været med i 1,5 år, da første måling blev foretaget.

AT SKABE EN TRYK BASE

Mål – lang sigt	Den nye viden om børn og forældrerollen er implementeret i familieleven	Kan selv klare kontakten med kommunen og andre aktører	Skaber relation til andre forældre og familier uden for projektet	Oplever større samhørighed i familien	Bakker op om barnets skole- og fritidsliv	Får generelt mere overskud
Indikator	50 % af forældrene mener, de har ændret noget i deres praksis, som er blevet en fast del af hverdagen.	75 % vælger at gå til møder med kommunen på egen hånd	75 % af familierne deltager ifølge skolelæreren i klassens fælles arrangementer	80 % af både børn og forældre oplever, at de har fået større samhørighed i familien	75 % af familierne deltager ifølge læreren i klassens fælles arrangementer og evt. arrangementer knyttet til fritidsaktiviteten	80 % af forældrene oplever, de har fået mere overskud. 80 % af både børn og forældre oplever, at de har fået det bedre i familien
Status efter 3 år	83 % oplever, at de prøver ting derhjemme, de har lært i et Bedre Liv i Danmark	69 % vælger at gå alene til møde med kommunen.	75 % af forældrene deltager ifølge læreren i klassens fælles arrangementer	Alle forældrene oplever større fællesskab i familierne. 88 % af børnene oplever større fællesskab i familierne	75 % af forældrene deltager ifølge læreren i klassens fælles arrangementer. 57 % af forældrene deltager ved barnets fritidsarrangementer	100 % af forældrene oplever de har fået mere overskud. 92 % af forældrene oplever deres egen familie har fået det bedre, mens alle børnene oplever det samme.

AT BYGGE BRO

Mål – lang sigt	Bruger muligheder og aktiviteter i byen	Forstår og behersker strukturer uden for projektets rammer	Kan argumentere for sine holdninger uden for projektets rammer	Har mindst én ven uden for projektet	Deltager aktivt i undervisningen (rækker hånden op, bidrager i diskussioner og gruppesammenhænge, etc.)
Indikator	60 % går til en fritidsaktivitet	90 % kommer dagligt i skole, og 50 % går selvstændigt til en fritidsaktivitet	65 % kan ifølge lærerne give udtryk for deres meninger	100 % af børnene oplever, de har en ven i projektet og 50 % en ven uden for projektet	75 % møder ifølge lærerne forberedt op til skoledagen, og 50 % deltager aktivt i undervisningen
Status efter 3 år	52 % går til en fritidsaktivitet	92 % kommer dagligt i skole, og 83 % går selvstændigt til en fritidsaktivitet	46 % kan ifølge lærerne give udtryk for deres meninger	92 % af børnene oplever, de har en ven i projektet og 92 % en ven uden for projektet. Alle børn har mindst én ven	67 % har ofte lavet lektier, mens 91 % af børnene er forberedt på anden vis, og 67 % deltager aktivt i undervisningen

AT TRO PÅ SIG SELV

Mål – lang sigt	Får erfaring med egne evner og potentialer uden for projektet	Opnår viden om andre måder at leve livet på og handler ud fra, "det for mig" gode liv	Verbaliserer sine oplevelser og meninger uden for projektet	Har en fortrolig relation til en voksen uden for projektet
Indikator	60 % går til en aktivitet i deres fritid	90 % af børnene føler, de har fået det bedre	65 % af børnene kan ifølge deres lærer give udtryk for deres mening	75 % af børnene oplever, de har en fortrolig relation til en voksen uden for projektet
Status efter 3 år	52 % går til en aktivitet i deres fritid	Vi har erfaret at svarkategorien til denne indikator ikke fungerer. Vi arbejder på at finde en ny. Vi kan imidlertid se at alle børnene oplever at deres familier har fået det bedre siden de kom med i Et Bedre Liv i Danmark .	41 % kan ifølge deres lærer give udtryk for deres mening	64 % oplever, de har en fortrolig relation til en voksen uden for projektet. 95 % oplever de har en fortrolig relation til en voksen i projektet

DIALOGSTJERNE-MÅLINGER

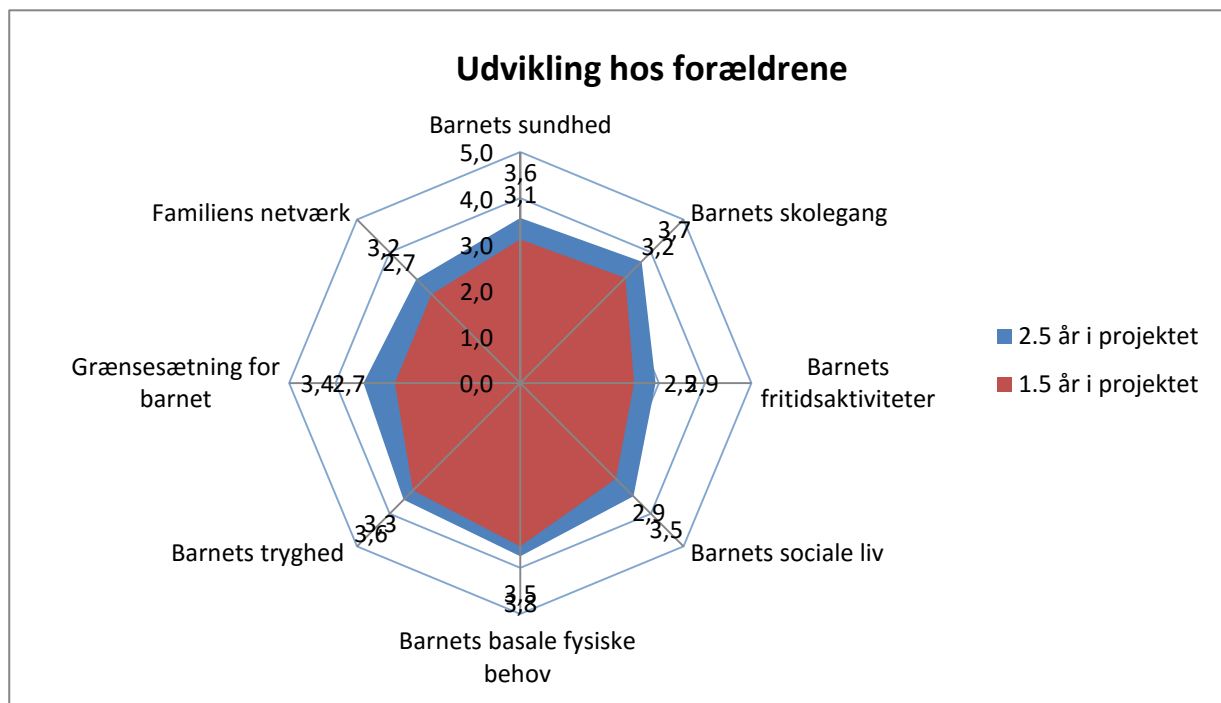
Dialogstjernen er et redskab, hvor medarbejderne scorer de enkelte forældre/børn på en skala fra 1-5 inden for otte kategorier:

- Barnets sundhed
- Barnets skolegang
- Barnets fritidsaktiviteter
- Barnets sociale liv
- Barnets basale fysiske behov
- Barnets tryghed
- Grænsesætning for barnet
- Familiens netværk

Den samlede vurdering resulterer i en stjerneformet figur, der giver et hurtigt grafisk overblik over forældrenes og børnenes situation.

De første dialogstjernemålinger er foretaget i sommeren 2014, efter at familierne havde været tilknyttet vores tilbud i 1,5 år. Fra stamkortsoplysningerne kender vi imidlertid forældrenes situation ved indskrivning, og den indikerer, at forældrene ville have scoret meget lavt på dialogstjernen, hvis denne metode havde været i brug ved indskrivning. Forældrene var således så udsatte, at de næsten alle sammen blev vurderet til at have svage forudsætninger for at give omsorg til deres børn, da de blev indskrevet i tilbuddet.

UDVIKLING I DIALOGSTJERNEMÅLINGERNE:

	<i>Barnets sundhed</i>	<i>Barnets skolegang</i>	<i>Barnets fritidsaktiviteter</i>	<i>Barnets sociale liv</i>	<i>Barnets basale fysiske behov</i>	<i>Barnets tryghed</i>	<i>Grænsesætning for barnet</i>	<i>Familiens netværk</i>	<i>Gennemsnit for samtale</i>
2.5 år i projektet	3,6	3,7	2,9	3,5	3,8	3,6	3,4	3,2	3,4
1.5 år i projektet	3,1	3,2	2,5	2,9	3,5	3,3	2,7	2,7	3,0

Sammenligner man den første og den sidste dialogstjernemåling, foretaget hhv. i sommeren 2014 og efteråret 2015, er det tydeligt at se fremskridt for forældrene. Gennemsnitligt er forældrene gået fra at score 3,0 til 3,4 på skalaen fra 1-5.

Forældrene har særligt forbedret sig inden for områderne '*Barnets sociale liv*' og '*Grænsesætning for barnet*'. Ved '*Barnets sociale liv*' er forældrene i gennemsnit gået fra scoren 2,9 til 3,5 mens '*Grænsesætning for barnet*' er gået fra 2,7 til 3,4. Kategorien '*Barnets sociale liv*' dækker over i hvor høj grad, forælderen støtter barnet i at få og have venner, mens '*Grænsesætning for barnet*' beskriver graden af forældreinvolvering i opdragelsen af børnene. Vores børneinterviews viser samme tendens som dialogstjernemålingen, hvor de børn, der har været tilknyttet indsatsen, alle oplever at have minimum én ven. Både '*Barnets sociale liv*' og '*Grænsesætning for barnet*' er områder, der har stort fokus i vores tilbud, og fremgangen viser således, at flere af forældrene er begyndt at tage større ansvar og del i børnenes liv.

Vores målinger viser også, at selvom der er fremgang at spore ved '*Barnets fritidsliv*' (fra 2,5 – 2,9), er dette stadig et område, hvor forældrene kan blive bedre. Forældrenes støtte til børnenes fritidsliv er vigtig for børnenes fastholdelse af fritidsaktiviteterne, og derfor vil der fremadrettet være fokus på fritidsaktiviteter i forældrearbejdet. Vi ser integration i foreningslivet som en god måde at blive en del af lokalsamfundet på og arbejder derfor stadig på at finde den bedste metode til at få børnene tilknyttet en fritidsaktivitet. I flere af byerne er der oprettet initiativer målrettet dele af børnene eksempelvis pigeclubber og et grønlandsk fodboldhold, der fungerer som en indslusningsmetode til foreningslivet.

Vi oplever imidlertid også, at det samfundsmæssige landskab, som '*Et Bedre Liv i Danmark*' er skrevet ind i, har ændret sig markant siden begyndelsen. I sensommeren 2014 trådte den nye folkeskolereform i kraft, der bl.a. har betydet, at børn skal opholde sig mere tid på skolerne i dag end tidligere. Dette har indvirkning på børnenes overskud og lyst til at tage til en fritidsaktivitet efter endt skoledag.

Vi ser fremgang i barnets sundhed og barnets basale fysiske behov. Det vidner om, at forældrene stille og roligt profiterer af vores dialog og arbejde med forældrene om det store ansvar, de har for deres børn. Barnets tryghed i hjemmet/familien er også højnet. Som anskueliggjort tidligere lever børnene i stærkt belastede hjem, hvor forældrene ikke altid har øje for barnets tarv, hvilket udløser utryghed og uforudsigelighed. Det går heldigvis den rigtige vej. Børnene udviser også langt større tryghed ved at tage af sted på weekendkoloni, dvs. ved at skulle tage væk hjemmefra og dermed også at miste indblik i, hvad der måtte ske i hjemmet i den pågældende weekend.

Børnenes skolegang er også forbedret. Dette viser sig også i spørgeskemaer, som børnenes lærere besvarer. 82 % af børnene kommer dagligt skole. 64 % deltager aktivt i skoledagen, 62 % laver deres lektier, mens 90 % møder på anden vis velforberejdet op til skoledagen. Hele 100 % af forældrene møder ifølge lærerne nu op til forældremøder og skolehjem samtaler. Dette er en rigtig positiv udvikling, som vi fortsat bakker op om.

FORÆLDRESPØRGESKEMAER

For at følge og måle forældrenes udvikling besvarer forældrene årligt et spørgeskema, der beskriver deres udvikling og udbytte af at være med i tilbuddet. Undersøgelsen viser, at forældrene oplever stor fremgang både personligt men også i familierne.

➤ **Udvidet netværk**

Et af målene med forældrearbejdet er at bryde med den sociale isolation og det manglende netværk, som familierne oplever. 92 % af forældrene svarer, at de nu ses med de andre familier i tilbuddet. Der opstår således nye relationer og aktiviteter i familierne, efter de bliver tilknyttet et Bedre Liv i Danmark.

➤ **Flere aktiviteter som familie**

Gennem aktiviteterne i tilbuddet får forældrene mulighed for at lave noget med deres børn som familie. Et vigtigt område i indsatsen er derfor også at inspirere forældrene til at lave flere ting med deres børn og gøre dem opmærksomme på de aktiviteter, der eksisterer i lokalområdet. 91 % af forældrene svarer, at de laver flere ting i familien, efter de er blevet tilknyttet tilbuddet. Forældrenes svar indikerer, at deres sociale isolation er blevet mindre i løbet af den periode, de har været tilknyttet vores tilbud.

➤ **Bedre kontakt med kommunen**

Et af de overordnede mål for arbejdet med forældrene er, at de skal blive bedre til at kunne klare sig selv. Dette gælder også i kontakten med kommunen. Vores medarbejder havde efter 1 års deltagelse rådgivet 72 % af forældrene i relation til kommunen, og efter 2. år var det 87,1 %.

70 % af forældrene går nu alene til møder med kommunen. Kontakt med kommunen er ofte forbundet med række negative erfaringer for forældrene. At opbygge tillid mellem forældrene og kommunen er således en længerevarende proces, hvor forældrene for tryghedens skyld har stor gavn af at have en af vore medarbejdere med til møder. 35 % af forældrene oplever, at det i meget høj grad eller i høj grad er blevet bedre at have kontakt med kommunen, og 25 % oplever, at det i nogen grad er blevet nemmere at have kontakt med kommunen.

➤ **Større opbakning til barnets skolegang**

Efter at have været tilknyttet tilbuddet i to år giver 84 % af forældrene udtryk for, at de deltager i forældremøder på deres barns skole. Dette indikerer, at forældrene har fået mere overskud, end de tidligere har haft, og derfor er blevet bedre til at tage vare på deres eget og deres børns liv. Et Bedre Liv i Danmark rykker således ved forældrenes evne til at bakke op om deres børns skolegang. Dette bestyrkes af lærernes oplevelse. De svarer efter to år, at 83 % deltager i skole-hjem samtaler, og efter 3 år er det 100 %. Det er et meget flot resultat.

➤ **Nye værktøjer i opdragelsen**

Det er afgørende at forældrene kan bruge og bruger de værktøjer, som de får af at deltage i aktiviteterne i tilbuddet. 83 % af forældrene giver udtryk for, at de forsøger nye ting, som de har lært i Et Bedre Liv i Danmark ift. børneopdragelse. Denne udvikling oplever vores medarbejdere også. Efter 1. år oplevede de, at 87 % af forældrene havde lært ny ting i forhold til opdragelsen, og efter 2. år var det 97 % af forældrene. Det er positivt at se, at en så stor del af forældrene oplever, at de lærer nyt og bringer dette i spil i hjemmet.

➤ **Større overskud**

Weekendkolonierne for børnene er tiltænkt at have en aflastningseffekt for forældrene. Oplevelsen af at kunne sende sit barn på weekendkoloni og vide, at de har det godt, giver forældrene et pusterum. Alle forældrene giver udtryk for, at de har fået mere overskud i hverdagen, efter de er kommet med i et Bedre Liv i Danmark. Omkring 30 % af forældrene tilslutter sig dette i meget høj grad.

➤ **Markant bedre familieliv**

Afslutningsvis giver 92 % af forældrene udtryk for, at deres familier har fået det bedre, siden de blev tilknyttet tilbuddet. Både børn og forældre er efter 3 års deltagelse bedt om at vurdere på en skala fra 1 til 10, hvor vidt deres familieliv blevet bedre, efter de er kommet med i Et Bedre Liv i Danmark. Her er forældrenes gennemsnit 7,5 og børnenes gennemsnit 6,6.

BØRNENES UDVIKLING

Formålet med Et Bedre Liv i Danmark er at forbedre forholdene for de deltagende børn. Derfor skal resultaterne for de børn, der har været tilknyttet indsatsen siden begyndelsen, også medtages.

Alle børnene vurderer, at deres familie har fået det bedre, siden de begyndte i Et Bedre Liv i Danmark.

Ved indskrivning følte 76 % af børnene sig trygge derhjemme (altid/for det meste). I dag udgør dette 88 % af børnene.

92 % af børnene siger, de har mindst en ven, der også er med i et Bedre Liv i Danmark, og 92 % af børnene tilkendegiver, at de mindst har en ven uden for tilbuddet. Det bemærkes, at der ikke er nogen af børnene, der ikke har mindst én ven. Ifølge børnene er kendskabet og dermed interessen for deres venner fra forældrenes side også steget. 90 % af børnene vurderede ved projektets start, at forældrene kendte til deres venner, mens de, efter at have været tilknyttet til Et Bedre Liv i Danmark, alle vurderer, at forældrene kender deres venner.

Ved indskrivning oplevede 12 % af børnene, at de altid var ensomme, og 4 %, at de for det meste var ensomme. Der er ingen, der svarer i disse kategorier i dag. Samlet set oplevede 60 % ensomhed ved indskrivning, og i dag oplever 40 % ensomhed "en gang i mellem" eller "sjældent"

I forhold til skolegang er vi efter både 2 og 3 års deltagelse lykkes med, at 82 % altid/næsten altid passer deres skole. Men der er alligevel sket en markant udvikling fra år 2 til 3, da lærerne til børnene efter 2 års deltagelse i Et Bedre Liv i Danmark svarer, at 9 % altid kommer i skole, og efter 3 år kommer hele 32 % dagligt i skole. Det vidner om, at udvikling tager tid. Det bemærkes, at der er 4 børn, som har en aldeles utilfredsstillende skolegang bl.a. i forhold til fremmøde, og dette er naturligvis noget, vi arbejder stærkt på at ændre. Hvad angår lektier, er der også en del, der halter; 52 % lavede deres lektier ifølge lærerne efter 2 år og 62 % efter 3 år. Endnu et tegn på små skridt - men i den rigtige retning.

Før havde 76 % af børnene en voksen at tale med i skolen, nu er det 92 %. Endvidere oplever 95 % af børnene i dag, at de har en fortrolig relation med en af de voksne i Et Bedre Liv i Danmark.

Ved indskrivning oplevede 20 % altid eller for det meste, at det er svært at være grønlander i Danmark. Dette er i dag kun 4 % af børnene, der for det meste oplever, at det er svært. Andelen, der aldrig oplever det som svært, er steget fra 20 % til 36 %.

ET BEDRE LIV I DANMARK FOREBYGGER ANBRINGELSER

Overordnet set vurderer både forældre og børn, at de selv og deres familier har fået det bedre, efter de er kommet med i Et Bedre Liv i Danmark. Vi oplever høj deltagelse i alle vores aktiviteter, og vi har god adgang til forældrene, dvs. til at komme i hjemmene og arbejde med forældre og børn. Det er også et væsentligt resultat i sig selv blandt forældre, der er skeptiske over for systemet og derfor er meget tilbageholdne.

Som nævnt indledningsvis er vi med Et Bedre Liv i Danmark optagede af at forebygge anbringelser. I dette efterår er 4 ud af de 38 børn blevet anbragt uden for hjemmet efter et langt samarbejde med de respektive kommuner, og hvor familierne har haft støtteforanstaltninger i hjemmet. Dvs. 10,5 % af børnene efter 3 år er blevet anbragt uden for hjemmet. Da to af børnene er søskende, drejer det sig om 12 % af familierne.

Når vi ser på de massive problemstillinger, der huserer i familierne, og vi dermed i den grad arbejder med anbringelsestruede børn, så er vi lykkes rigtig godt med vores målsætning om at forebygge anbringelser. Dette underbygges af, at vi stort set er endt med at have tilsvarende målgruppe, som vi havde i sin tid med Et Godt Liv i Danmark, hvor ca. 50 % endte med at blive anbragt uden for hjemmet. Da forældrefokusset er den mest markante differentiering ift. det tidligere projekt, tyder det på, at det øgede fokus på forældrene er medvirkende til, at færre børn end tidligere bliver anbragt uden for hjemmet.

Der er mange penge at spare, når vi lykkes med at forebygge anbringelser her og nu. Men der er også penge at spare, hvis vi lykkes med at få vendt en dårlig livs- og familiesituation til et bedre – og mere almindeligt – liv for både børn og forældre. I vores slutevaluering af Et Godt Liv i Danmark har vi fået foretaget en samfundsøkonomisk analyse af projektets gevinst for samfundet, der fint illustrerer vigtigheden af det forebyggende arbejde:

”Samfundet vinder 8,1 mio. kr. på ”et gennemsnitligt” scenarie ved at investere i projekt ”Et godt liv i Danmark” – dvs. ved at vende et gennemsnitligt ”dårligt liv” til et gennemsnitligt ”almindeligt liv”, ved hjælp af en ”gennemsnitlig” social indsats. Dette er dog under forudsætning af, at de tidlige sociale indsatser virker, hvilket ikke er sikkert i alle tilfælde. Ved beregningen af en succesrate for rentabiliteten, dvs. ved hvilken rate investeringen i de sociale indsatser som minimum vil sikre positive gevinst for samfundet, fremgår det dog, at hvis blot hvert sjette barn overgår fra et ”dårligt liv” til ”almindeligt liv”, vil investeringen i de tidlige sociale indsatser være positiv. Dermed kan det konkluderes, at hvis hver sjette barn i projekt ”Et godt liv i Danmark” lykkedes med at overgå til et ”almindeligt liv”, vil samfundet have en positiv gevinst af projektet.”

(Slutevaluering (2012) s. 11, <http://www.fgb.dk/et-godt-liv-i-danmark/>)

INDSATSEN FREMADRETTET

Som det fremgår ovenfor er det tydeligt, at en intensiv indsats med fokus på den enkelte familie og på gruppen giver mening i relation til vores målgruppe, socialt udsatte grønlandere i Danmark. Omdrejningspunktet for indsatsen er børnene/familien og familiens trivsel. Vi har en oplevelse af, at dette omdrejningspunkt giver mening for deltagerne, og at de her finder motivation til at indgå i de processer, der skaber forandring for dem.

Som det også fremgår, er det et langt sejt træk, der skal til. Der er brug at støtte familierne til at få en tryk platform og for brobygning og følgeskab for at målgruppen kan benytte sig af de eksisterende tilbud og muligheder i det danske samfund. Vi kan se, at det styrker forældrenes evne til at gøre tingene selv og tage mere aktivt del, fx i deres børns skoleliv.

Gennem "Et Bedre Liv i Danmark" har vi mulighed for at tilbyde familier i Aalborg, Århus, Esbjerg og København en indsats, der skaber forandring. Der er flere udsatte grønlandske familier i Danmark. Vi ser derfor et behov for:

- Udvidelse af indsatsen overfor socialt udsatte grønlandske familier til andre byer i Danmark, fx Viborg, Vejle, Fredericia og Kolding, hvor vi ved, at der bor mange grønlandere, og hvor indsatsen er blevet efterspurgt.
- "Light"-indsatser med fokus på netværksdannelse, følgeskab/brobygning til eksisterende muligheder i Danmark. Målgruppe: sårbare familier og nyankomne familier
- Brobyggende tilbud på tværs af landet, hvor udsatte børn i byer, hvor der bor få grønlandere, kan deltage og blive "opdaget" og herefter få støtte til at indgå i lokale muligheder/tilbud.
- Indsats for unge fra 16 år og op med fokus på fastholdelse i uddannelse og en god overgang til et selvstændigt voksenliv.
- Fortsat indsats for sårbare grønlandske mødre. FGB gennemfører et mødregruppeprojekt i de 4 store byer, med fondsmidler frem til udgangen af 2016